

20 JUN 2003

**STOICHIOMETRIC AND FORMATION CONSTANT STUDY OF
REACTION BETWEEN FERROPROTOPORPHYRIN IX
(REDUCED HEMIN) AND ARTEMISININ BY CONTINUOUS
VARIATION METHOD**

MAN THEERASILP

**With compliments
of**

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF SCIENCE
(PHYSICAL CHEMISTRY)
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY**

2003

ISBN 974-04-3165-8

COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY

TH

M266A

2003

C.2

STOICHIOMETRIC AND FORMATION CONSTANT STUDY OF REACTION BETWEEN FERROPROTOPORPHYRIN IX (REDUCED HEMIN) AND ARTEMISININ BY CONTINUOUS VARIATION METHOD

MAN THEERASILP 4236045 SCPC/M

M.Sc. (PHYSICAL CHEMISTRY)

THESIS ADVISORS : PRAPIN WILAIRAT, Ph.D., PRAPON WILAIRAT, Ph.D., PALANGPON KONGSAEREE, Ph.D., EKASITH SOMSOOK, Ph.D.

ABSTRACT

Artemisinin is an antimalarial agent effective against drug-resistant strains of malaria. Its antimalarial activity is mediated by an interaction of endoperoxide bridge with heme. UV-visible spectrophotometry has been employed to investigate the initial complexation of ferroprotoporphyrin IX with artemisinin and its derivatives.

The reaction of ferroprotoporphyrin IX (reduced hemin) in 2% SDS, 10% MeOH and 200 mM phosphate buffer pH 7.2 rapidly yielded a reaction intermediate complex after addition of artemisinin. The intermediate complex formation was monitored by absorbance measurements at $\lambda = 470$ nm. Continuous-variation plots (Job's plots) suggested that the heme-drug complex forms a 1:2 complex for artemisinin and artemisitene, and a 1:1 complex with dihydroartemisinin, artemether and arteether.

Non-linear curve fitting of Job's curve was used to determine the formation constant and molar absorptivity of the 1:1 complex. The formation constants of ferroprotoporphyrin IX complex with dihydroartemisinin, artemether and arteether were 1.5 ± 0.3 , 5.0 ± 1.5 , $2.0 \pm 0.33 \times 10^3 \text{ M}^{-1}$, respectively and their molar extinction coefficients were 1.7 ± 0.1 , 0.9 ± 0.4 and $1.2 \pm 0.1 \times 10^5 \text{ M}^{-1} \text{ cm}^{-1}$, respectively. The major final product of the reaction was deoxyartemisinin for artemisinin and hydroxyartemisinin for dihydroartemisinin, as established by ^1H , ^{13}C NMR and X-ray crystallographic analysis.

**KEY WORDS : ARTEMISININ / HEMIN / CONTINUOUS VARIATION
METHOD / STOICHIOMETRY/ FORMATION CONSTANT**

102 P. ISBN 974-04-3165-8

ศึกษาปริมาณสัมพัทธ์และค่าคงที่การเกิดสารเชิงซ้อนของปฏิกิริยาระหว่าง ferroprotoporphyrin IX (reduced hemin) และ อาร์เทอร์มิสซินิน โดยวิธีการแปรต่อเนื่อง (STOICHIOMETRIC AND FORMATION CONSTANT STUDY OF REACTION BETWEEN FERROPROTOPORPHYRIN IX (REDUCED HEMIN) AND ARTEMISININ BY CONTINUOUS VARIATION METHOD)

แมน วีระศิลป์ 4236045 SCPC/M

วท.ม. (เคมีเชิงฟิสิกส์)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : ประพิน วิไลรัตน์, Ph.D., ประพนธ์ วิไลรัตน์, Ph.D., พลังพล คงเสรี, Ph.D., เอกสิทธิ์ สมสุข, Ph.D.

บทคัดย่อ

อาร์เทอร์มิสซินินเป็นสารที่ใช้เป็นยาในการต้านเชื้อมาลาเรีย ฤทธิ์ในการต้านเชื้อของยาตัวนี้เกิดขึ้นจากอันตรกิริยาของบริเวณที่เป็นเฮนโดเฟอร์ออกไซด์กับฮีม ซึ่งสามารถใช้เครื่องอัลตราไวโอเลต-วิซิเบิลสเปกโตรโฟโตมิเตอร์ในการติดตามการเกิดสารประกอบเชิงซ้อนของ ferroprotoporphyrin IX กับอาร์เทอร์มิสซินิน และอนุพันธ์ของอาร์เทอร์มิสซินิน

ปฏิกิริยาของ ferroprotoporphyrin IX ซึ่งอยู่ในรูปของรีดิวซ์ฮีมใน 2 เปอร์เซ็นต์โซเดียมโกลด์ซัลเฟตและ 10 เปอร์เซ็นต์เมทานอลใน 200 มิลลิโมลาร์ฟอสเฟตบัฟเฟอร์ พีเอช 7.2 จะเกิดเป็นสารประกอบเชิงซ้อนตัวกลางอย่างรวดเร็ว หลังจากเติมอาร์เทอร์มิสซินินลงไป สารละลายของ ferroprotoporphyrin IX จะเกิดสารประกอบเชิงซ้อนตัวกลางสามารถตรวจวัดค่าการดูดกลืนแสงที่ความยาวคลื่น 470 นาโนเมตร ปริมาณสารสัมพัทธ์ของการเกิดสารประกอบเชิงซ้อนระหว่างฮีมกับยาจากอาร์เทอร์มิสซินินหรืออาร์เทอร์มิสซินิน คือ 1 ต่อ 2 แต่ถ้ายาจากไดไฮโดรอาร์เทอร์มิสซินิน อาร์ทีมีเซอร์และอาร์ทีเซอร์ จะมีอัตราส่วนเป็น 1 ต่อ 1

การหาค่าคงที่ของการเกิดสารเชิงซ้อน และค่าสภาพการดูดกลืนโมลาร์ (molar absorptivity) ในระบบของการเกิดสารเชิงซ้อน ที่มีอัตราส่วนเป็น 1 ต่อ 1 โดยใช้วิธีฟิตติง ของเส้นโค้ง (nonlinear curve fitting) ของ จอบเคิร์ฟ (Job's curve) จะได้ค่าคงที่ของการเกิดสารประกอบเชิงซ้อน ระหว่าง ferroprotoporphyrin IX กับ ไดไฮโดรอาร์เทอร์มิสซินิน อาร์ทีมีเซอร์ และ อาร์ทีเซอร์ คือ 1.5 ± 0.3 , 5.0 ± 1.5 และ $2.0 \pm 0.33 \times 10^3$ ต่อ โมลาร์ ตามลำดับ และ ค่าสภาพการดูดกลืนโมลาร์ (molar absorptivity) เป็น 1.7 ± 0.1 , 0.9 ± 0.4 และ $1.2 \pm 0.1 \times 10^5$ ต่อ โมลาร์ต่อเซนติเมตร ตามลำดับ ทั้งนี้ผลิตภัณฑ์หลักจากปฏิกิริยาของสารเชิงซ้อน อาร์เทอร์มิสซินิน คือ ไดออกซีอาร์เทอร์มิสซินิน และ ไดไฮโดรอาร์เทอร์มิสซินิน คือ ไดออกซีไดไฮโดรอาร์เทอร์มิสซินิน โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ของ เอกซเรย์ คริสตัลโลกราฟี, ไฮโครเจน-1 และคาร์บอน-13 นิวคลีียร์แมกเนติกเรโซแนนซ์เพื่อหาโครงสร้างของสารที่เกิดขึ้น